
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

УДК 330.322.1

Золотарьова О.В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки, політичної економії та управління
Національна металургійна академія України, м. Дніпро
ORCID ID: 0000-0002-9516-2103
e-mail: zolotaryova@ukr.net

Zolotaryova Olga, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at
Department of international economics, political economy and governance
National Metallurgical Academy of Ukraine, Dnipro
ORCID ID: 0000-0002-9516-2103
e-mail: zolotaryova@ukr.net

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ УКРАЇНИ: ЗМІСТ, ТЕНДЕНЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF UKRAINE: CONTENT, TRENDS AND GOVERNANCE

У статті систематизовано наукові підходи до визначення змісту інвестиційної привабливості держави. Надано авторський підхід до трактування даної категорії та визначено її відмінність від поняття «інвестиційний клімат». Виділено рівні та відповідні ним аналітично-прогнозні показники інвестиційної привабливості держави. Визначено елементи процесу управління інвестиційною привабливістю держави. На основі систематизації існуючих підходів запропоновано до переліку груп факторів впливу на інвестиційну привабливість держави включати економічні, інституціональні, політичні, соціальні, правові, інфраструктурні, інноваційні. Проведено аналіз динаміки та структури прямих іноземних інвестицій в Україну за регіональним критерієм в 2014-2018 рр. Окрему увагу приділено характеристикам інвестиційної привабливості Дніпропетровської області та заходах державного сприяння залученню інвестицій в цей регіон.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, інвестиційний клімат, інвестиційна політика, держава, прямі іноземні інвестиції, управління.

The article systematizes scientific approaches to determining the content of the state's investment attractiveness. The author's approach to the interpretation of this category is given and its difference from the concept of "investment climate" is defined. The investment climate can be defined as the state of the investment environment, which is estimated by the rate of growth of gross domestic product, the existing level of taxes and privileges, interest rates, inflation, tariffs and prices, exchange rates, prices for corporate and government securities, as well as legal support for investment activities. Investment attractiveness is a set of investment-perspective features of a set of investment objects (state, region, sphere of economic activity, enterprise), based on analytical and forecast data, which reflect the level of risk and return on investments made and form a comprehensive indicator of investment attractiveness. The levels and corresponding analytical and forecast indicators of the investment attractiveness of the state are highlighted. The elements of the process of managing the investment attractiveness of the state are identified, which includes the following interdependent systematic steps: identification of factors affecting the country's investment attractiveness at its various levels; evaluation of the indicators that characterize it (statistical, rating, parametric or analytical); interpretation of the results of such assessment and formulation of positive and negative aspects (characteristics); identifying ways to increase the country's investment attractiveness and attract the required amount of investment capital; forecasting the prospective level of investment attractiveness of the state. On the basis of systematization of existing approaches, it is proposed to include economic, institutional, political, social, legal, infrastructural and innovative factors in the list of factors influencing the investment attractiveness of the state. The dynamics and structure of foreign direct investment in Ukraine by regional criterion in 2014-2018 are analyzed. Special attention is paid to the

characteristics of the investment attractiveness of Dnipropetrovsk region and the measures of state promotion of attracting investments in this region.

Key words: *investment attractiveness, investment climate, investment policy, government, foreign direct investment, governance.*

JEL Classification: *F34, F36*

Постановка проблеми. В умовах поступового входження України до Європейського простору, підвищення її інвестиційної привабливості виступає одним із важливих стратегічних завдань, що сьогодні постають перед нашою державою. Від реалізації даного завдання залежить можливість стабілізації національної економіки та зміцнення її позитивного іміджу на світовій арені. В той же час існує низка перешкод цим процесам, зокрема: нестабільність політичної ситуації, відсутність сприятливих умов для нагромадження інвестиційних ресурсів, зниження рівня ділової активності на інвестиційному ринку, недостатньо привабливі інвестиційні проекти, брак зацікавлених партнерів, відсутність дієвої системи страхування інвестицій, низький рівень захищеності прав іноземних інвесторів тощо.

У зв'язку з цим, актуалізується необхідність переходу на якісно новий рівень управління інвестиційною привабливістю України на основі моніторингу та контрольно показників інвестиційної привабливості держави з метою формування об'єктивної оцінки її рівня, виявлення факторів, які негативно впливають на процеси інвестування, та формулювання шляхів їх усунення. Отже, питання підвищення інвестиційної привабливості економіки України є надзвичайно актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблематики управління та підвищення рівня інвестиційної привабливості України присвячено широке коло публікацій вітчизняних науковців. Проте як категорія, «інвестиційна привабливість» в економічній літературі є відносно новим поняттям. Незважаючи на її багатогранність, сьогодні відсутнє однозначне розуміння її сутності та визначення. Найчастіше інвестиційна привабливість розглядається тільки на мікрорівні. Проте слід відзначити, що не менш важливою є оцінка інвестиційної привабливості на державному, галузевому та регіональному рівнях. Така багаторівневість поняття лише ускладнює її тлумачення та розуміння в наукових колах.

У табл. 1 відображено основні підходи авторів до визначення інвестиційної привабливості. Але наявні розробки мають бути адаптовані до сучасних економічних умов. Потребує і переосмислення роль держави в управлінні інвестиційною привабливістю держави та активізації інвестиційних процесів. Актуальність проблеми, її наукове значення та гостра потреба якнайшвидшого розв'язання зумовили визначення проблематики даного дослідження.

Формулювання цілей статті. Головними цілями статті є визначення теоретичних основ управління інвестиційною привабливістю, моніторинг її рівня в Україні та Дніпропетровській області, обґрунтування перспектив зміцнення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Слід звернути увагу на той факт, що на думку значної кількості вчених-економістів більш застосовуваним, порівняно з терміном «інвестиційна привабливість держави», на макро- і мезорівні є поняття "інвестиційний клімат". Серед найбільш поширених визначень останнього можна виділити:

- багатofакторна система цілеспрямованих вчинків і дій, що свідомо формується на державному і регіональному рівнях в інтересах більш широкого залучення на конкретну територію додаткових ресурсів як у грошовій, так і в матеріальній формах [10, с. 48];

- загальна атмосфера розуміння економічної ситуації і потреби в залученні додаткових ресурсів, що існує в різних сферах соціально- економічного розвитку країни і впливає на позицію інвестора щодо ухвалення рішення про інвестування об'єктів території [11, с. 110];

- комплекс політичних, соціальних, інноваційних, інфраструктурних елементів, що існують на певній території [7, с. 141];

- сукупність політичних, правових, економічних і соціальних умов, що забезпечують і сприяють інвестиційній діяльності вітчизняних та зарубіжних інвесторів, формується під впливом економічних, політичних, технічних та соціальних чинників, найвагомішу роль серед яких відіграють економічні параметри приймаючої держави [12, с. 46].

Таблиця 1. Основні підходи до визначення поняття «інвестиційна привабливість»

Автор	Трактування поняття
І. Бланк [1, с.400].	інтегральна характеристика окремих об'єктів можливого інвестування з позицій перспективності розвитку, обсягів та перспектив збуту продукції, ефективності використання активів, їх ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості»
Т. Андрєєва, Н. Опікунова, О. Ненахова [2, с. 24]	сукупність характеристик, що дозволяє потенційному інвестору оцінити, наскільки той або інший об'єкт інвестицій привабливіший від інших для вкладення наявних коштів. Ступінь інвестиційної привабливості є визначальною умовою активної інвестиційної діяльності, а отже, і ефективного соціально-економічного розвитку регіональної економіки
Г. Козаченко, О. Антіпов, О. Ляшенко, Г. Дібніс [3, с. 45]	сукупність об'єктивних і суб'єктивних умов, що сприяють або перешкоджають процесу інвестування національної економіки на макро-, мезо- і мікрорівнях
Н. Гребенюк [4, с. 13]	сукупність об'єктивних ознак, властивостей, засобів і можливостей, що обумовлюють потенційний платоспроможний попит на інвестиції
О. Тарабухіна [5, с. 81]	здатність економіки держави сприймати великі інвестиційні вкладення, забезпечувати їх окупність і трансформацію у зростання виробництва, насичення ринку ліквідною продукцією, розширення впливу інвестора на ринок і поступове повернення вкладеного капіталу
О. Кремень, В. Куберка [6, с. 21]	уособлює інвестиційну привабливість регіону (існуюча нормативно-законодавча база, правові аспекти, політична ситуація, ступінь захисту прав інвесторів, рівень оподаткування тощо) та інвестиційну привабливість конкретних об'єктів інвестування
І. Матюшенко [7, с. 26]	сукупність політичних, правових, економічних і соціальних умов, що забезпечують інвестиційну діяльність вітчизняних і зарубіжних інвесторів.
О. Маслак, В. Таловер [8, с. 52]	комплекс різноманітних факторів, перелік яких і вага яких може змінюватись в залежності від цілей інвесторів, виробничо-технічних особливостей об'єкта інвестування, його економічного розвитку у минулому, на теперішній час, а також очікуваного у майбутньому
І. Оніщенко [9, с. 289]	комплекс різноманітних факторів, до яких відносять: економіко-географічне розташування, наявність і якість природних ресурсів, рівень розвитку економіки, її стабільність; наявність і якість трудових ресурсів; рівень розвитку інфраструктури, державну економічну політику в сфері залучення інвестицій

Джерело: складено автором

На нашу думку, поняття «інвестиційний клімат» – близьке поняття до інвестиційної привабливості, але більш вузьке, оскільки виступає одним з її параметрів. Тому терміни «інвестиційна привабливість країни» та «інвестиційний клімат» не можна вважати синонімами і ставити між ними знак рівності. Інвестиційна привабливість характеризується інвестиційним кліматом, який, за нашим баченням, можна визначити як такий стан інвестиційного середовища, що оцінюється через темпи

зростання валового внутрішнього продукту, існуючий рівень податків і пільг, відсоткових ставок, інфляції, тарифів і цін, валютних курсів, цін на корпоративні та державні цінні папери, а також правового забезпечення інвестиційної діяльності.

Зважаючи на вищезазначене, доцільно конкретизувати авторський підхід до визначення інвестиційної привабливості. У відповідності до нього, інвестиційна привабливість – це сукупність інвестиційно-перспективних ознак об'єкта інвестування (держава, регіон, сфера економічної діяльності, підприємство), заснованих на аналітичних і прогностичних даних, які відображають рівень ризику і доходності здійснюваних інвестицій та формують комплексний індикатор оцінки. З такого визначення зрозуміло, що існує інвестиційна привабливість держави, регіону, галузі та конкретного підприємства або господарюючого суб'єкта (рис. 1).

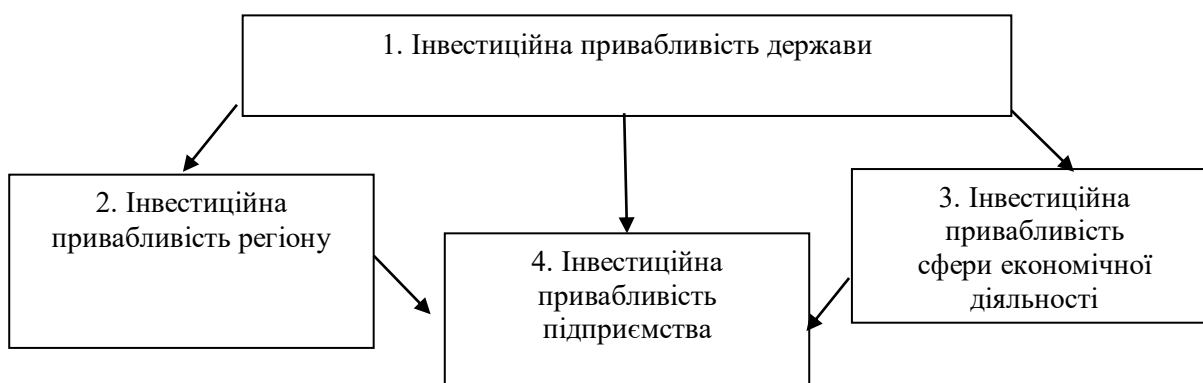

Рис. 1. Рівні інвестиційної привабливості держави

Джерело: складено автором

Інвестиційна привабливість сфери економічної діяльності (раніше – галузі) – це інтегральна характеристика окремих сфер економічної діяльності з позиції перспективності розвитку, прибутковості інвестицій і рівня інвестиційних ризиків.

Інвестиційна привабливість регіону – це інтегральна характеристика окремого регіону держави з позиції інвестиційного клімату, рівня розвитку інвестиційної інфраструктури, можливостей залучення інвестиційних ресурсів та інших чинників, що істотно впливають на формування прибутковості інвестицій та інвестиційних ризиків. Це також сукупність політичних, соціальних, інституціональних, екологічних та економічних умов функціонування регіону, що забезпечують стабільність інвестиційної діяльності вітчизняних і зарубіжних інвесторів.

Інвестиційна привабливість підприємств – це інтегральна характеристика сукупності економіко-психологічних аспектів оцінки підприємства з позиції перспектив розвитку (динаміки обсягів продажу, конкурентоспроможності продукції), побудована при тісній взаємодії з потенційними інвесторами, яка відповідає їх вимогам та забезпечує позитивний ефект від вкладень.

Отже, інвестиційна привабливість держави є сукупністю інтегральних об'єктивних та суб'єктивних характеристик на трьох рівнях інвестування – регіонах, сферах економічної діяльності, підприємствах, що обумовлює в сукупності потенційний платоспроможний попит на інвестиції до даної держави, регіону, сфери економічної діяльності, підприємства. Відповідно її оцінка повинна здійснюватися як комплексно, так і окремо на зазначених рівнях. Кожен із цих рівнів має свої фактори впливу, показники оцінки та прогнозування, елементи та послідовність обчислень аналітичних показників. Вірна інтерпретація результатів кожного етапу оцінки інвестиційної привабливості країни дозволить сформулювати об'єктивне, реальне бачення існуючої ситуації і знайти шляхи для її покращення з метою залучення необхідного розміру інвестиційного капіталу.

Процес управління інвестиційною привабливістю держави, на нашу думку, включає низку взаємозалежних системних елементів, зокрема: ідентифікація факторів впливу на інвестиційну привабливість країни на її різних рівнях; оцінка показників, які її характеризують (статистичних, рейтингових, параметричних або аналітичних); інтерпретація результатів такої оцінки та формулювання

позитивних та негативних аспектів (характеристик); визначення шляхів підвищення інвестиційної привабливості країни та залучення необхідного розміру інвестиційного капіталу; прогнозування перспективного рівня інвестиційної привабливості країни, періодичний перегляд факторів (рис. 2).

Рис. 2. Схема процесу управління інвестиційною привабливістю держави
Джерело: складено автором

Система визначальних факторів впливу на інвестиційну привабливість держави, на основі систематизації існуючих підходів, на нашу думку, містить:

1. Економічні: загальна характеристика стану економіки (обсяг ВВП – абсолютне значення та на душу населення і його структура, рівень інфляції, життя населення, безробіття та зайнятості, ступінь слідування принципам ринкової економіки, стан державного бюджету, розмір внутрішнього та зовнішнього боргів країни, розмір золотовалютних резервів, темп економічного зростання, рівень споживання, заощаджень та інвестування, структура власності, частка прямих іноземних інвестицій у загальному обсязі інвестицій тощо); місткість внутрішнього ринку приймаючої держави; стан розвитку фондового ринку; стан банківської сфери і стабільність національної валюти - при підвищенні валютного курсу стимулюється приплив закордонних інвестицій, зростає вивезення прибутку з іноземних капіталовкладень; при падінні курсу, навпаки, – приплив інвестицій скорочується, тому що закордонним інвесторам не вигідно вивезення прибутку, відсотків, дивідендів; інформаційна відкритість і традиційність; податки і тарифи; вартість робочої сили; доступ до факторів виробництва.

2. Інституціональні: відкритість національної економіки, національне законодавство в цілому і політика держави щодо іноземних інвестицій, міцність державних інститутів, ступінь державного втручання в економіку, національний менталітет і культурні традиції.

3. Соціальні: соціальний рівень розвитку суспільства, рівень кваліфікації робочої сили.
4. Політичні: ступінь демократії, стабільність політичної ситуації у країні, рівень корупції, збереження правопорядку, ділове середовище країни та можливості одержання ключових ресурсів для підприємств та їх ефективного функціонування.
5. Інфраструктурні: зручність географічного розміщення країни, природно-кліматичні умови, наявність та розгалуженість системи транспортних комунікацій, ринкової (ринкових інститутів), соціальної (стан відтворення трудових ресурсів) та інституційної (органів регулювання) інфраструктури;
6. Правові: наявність ефективних правових умов допуску і функціонування іноземних інвестицій, інвестиційне законодавство та його реалізація, визначеність прав власності та її недоторканність, схожість стандартів ведення та нормативного регулювання бізнесу, відповідність до міжнародних стандартів, податкове та митне законодавство, наявність податкових пільг та інших переваг для іноземних інвесторів.
7. Інноваційні: використання інноваційних та ресурсозберігаючих технологій, патентна активність, частка відвантаженої інноваційної продукції у загальному обсязі, розвиток науки, інформаційних технологій, дослідницький потенціал, розмір державних витрат на дослідження та розробки, індекс розвитку людського потенціалу.
- Кожному із вищезазначених рівнів інвестиційної привабливості відповідає низка показників, що сприяють більш ефективній оцінці й прогнозуванню її стану з урахуванням виділених факторів (табл. 2).

Таблиця 2. Основні аналітично-прогнозні показники інвестиційної привабливості

Оцінка	Прогноз
Державний рівень	
1. Аналіз макроекономічних показників, що характеризують інвестиційний клімат країни. 2. Аналіз показників, що характеризують інвестиційний потенціал країни – ресурси, інфраструктура, інновації 3. Аналіз політико-правового середовища	1. Прогноз макроекономічного розвитку, темпів росту інфляції, стану фінансової системи. 2. Державні програми розвитку економіки країни і окремих сфер економічної діяльності. 3. Прогноз політичної стабільності та стабільності законодавчої і нормативної бази
Регіональний рівень	
1. Рейтинг регіонів в економіці країни. 2. Адміністративні бар'єри. 3. Розвиток інфраструктури, ресурсна база	1. Рівень перспективності регіонів. 2. Рівень державної підтримки в регіоні.
Рівень сфер економічної діяльності (галузевий)	
1. Середньогалузева рентабельність.	1. Рівень перспективності галузі. 2. Рівень внутрігалузевої конкуренції. 3. Рівень державної підтримки галузі.
Корпоративний (підприємницький) рівень	
1. Характеристика власників і менеджерів. 2. Аналіз фінансово-господарської діяльності 3. Аналіз інвестиційної активності.	1. Стратегія розвитку підприємства, яке ініціює інвестиційні проекти. 2. Прогноз окупності інвестиційних проектів підприємства шляхом складання і ранжування бізнес-планів цих проектів.

Джерело: складено автором

Якщо говорити про вітчизняних інвесторів, то для визначення рівня інвестиційної привабливості вони оцінюють 2, 3 та 4 рівні, оскільки державні ризики не є актуальними для резидентів. Для іноземних інвесторів, насамперед, цікавим є саме рівень інвестиційної привабливості країни,

оскільки вони мають подолати бар'єри входу на ринок.

Оцінка інвестиційної привабливості здійснюється за допомогою різних прийомів і методів, але найбільш часто використовуються параметричний аналіз і рейтингова оцінка, що ґрунтуються на різноманітних типах інформаційного забезпечення аналізу інвестиційної привабливості.

Звертаючись до даних Європейської Бізнес-Асоціації (ЄБА) можна побачити, що з 2016р. індекс інвестиційної привабливості постійно підвищувався до кінця 2018 р., але за перше півріччя скоротився до рівня 2,85, що нижче нейтрального рівня (позитивне значення = 5, нейтральне = 3, негативне = 1) (рис. 3).

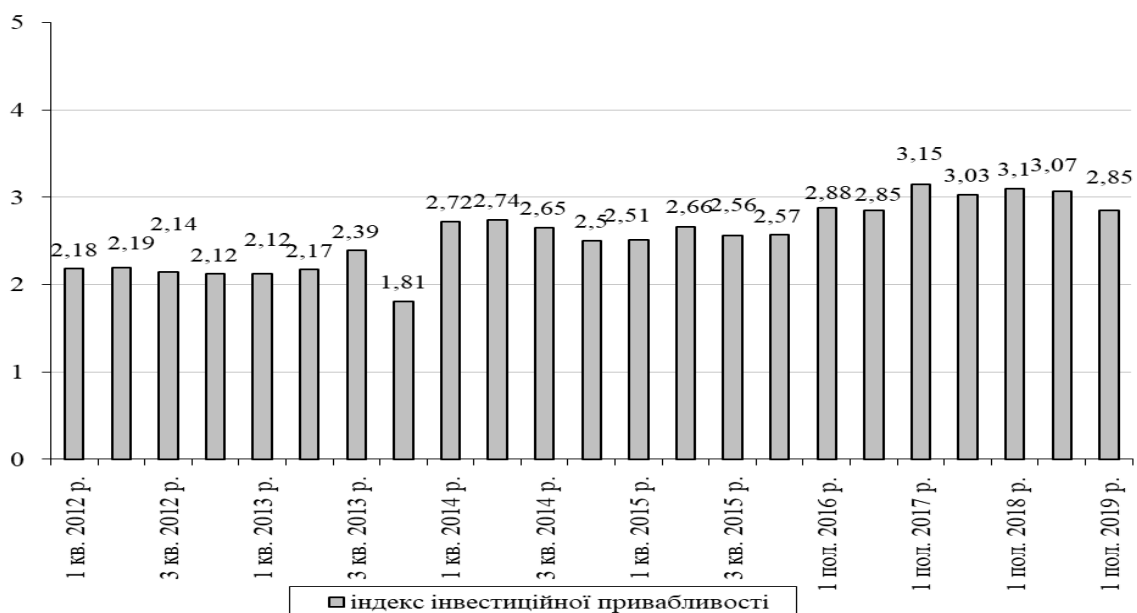

Рис. 3. Динаміка індексу інвестиційної привабливості України
Джерело: [13].

Негативно вплинули: надмірний рівень корумпованості в державі, гальмування земельної реформи, значний тіньовий обіг, військові події на Сході України, передвиборча кампанія й вибори Президента України та інші.

Зміну рівня інвестиційної привабливості наочно демонструє й динаміка прямих іноземних інвестицій, яка вважається індикатором зміни рівня довіри та рейтингу країни [14]. Економічна активність іноземних інвесторів в Україні скорочується.

За даними Державної служби статистики обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну до військових подій 2014 року зростав. Далі до 2018 р. відбувалось постійне скорочення припливу коштів від іноземних інвесторів (табл. 3) [15].

Довготривала криза в Україні охопила усі сфери суспільного життя: політичну, економічну, соціальну і призвела до погіршення соціально-економічного розвитку регіонів та посилення територіальних диспропорцій. Але завдяки припливу додаткового капіталу в регіоні можна забезпечити економічне зростання шляхом впровадження новітніх технологій, оновлення економічної бази, відтворити оптимальні структурні пропорції в економіці і, як наслідок, забезпечити повноцінне функціонування господарських суб'єктів, збільшити конкурентоспроможність регіонального виробництва [4, с. 106]. З 2014 р., за даними Державної служби статистики України, відбувається падіння інвестиційної активності в більшості областей. З 2018 р. скоротилися іноземні інвестиції навіть у Дніпропетровській області (табл. 4).

Таблиця 3. Прямі інвестиції (акціонерний капітал), млн. дол. США

Станом на 01.01	Прямі інвестиції в Україну	Прямі інвестиції з України
2012	48 197,6	6 435,4
2013	51 705,3	6 568,1
2014	53 704,0	6 702,9
2015	38 356,8	6 456,2
2016	32 122,5	6 315,2
2017	31 230,3	6 346,3
2018	31 606,4	6 322,0
31.12.2018	32 291,9	6 295,0

Джерело: [15]

Таблиця 4. Прямі інвестиції в економіці України по регіонах (ТОП-5), млн. дол. США

Область	На 01.01.							На 31 грудня 2018
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Усього	48 197,6	51 705,3	53 704,0	38 356,8	32 122,5	31 230,3	31 606,4	32 291,9
м. Київ	21 537,0	23 998,6	25 825,6	17 889,6	15 356,3	16 516,8	16 343,9	16 910,2
Дніпропетровська	10 183,3	9 880,1	8 913,0	5 784,9	4 030,6	3 491,1	3 688,2	3 577,8
Київська	1 714,8	1 798,2	1 951,5	1 750,3	1 593,4	1 516,8	1 588,7	1 591,6
Одеська	1 220,5	1 629,1	1 671,7	1 423,3	1 320,3	1 228,8	1 202,6	1 207,1
Донецька	3 559,9	3 566,7	3 789,1	2 322,0	1 748,0	1 249,6	1 116,4	1 205,9
Полтавська	701,2	942,3	1 064,7	1 039,4	1 000,1	1 003,0	1 008,8	1 027,0

Джерело: [15]

В той же час, регіони України значно відрізняються за обсягами надходжень прямих іноземних інвестицій. Наприкінці 2018 р. лідером щодо їх залучення став Київ – 52,3% від загального значення по Україні. Значна кількість іноземних інвестицій надійшла до Дніпропетровської – 11,1%, Київської – 4,9%, Одеської – 3,7% Донецької – 3,7%, Полтавської – 3,2% областей. До цих регіонів надходить переважна більшість залучених прямих іноземних інвестицій. Це саме ті регіони, які на сьогодні вже є економічно розвинутими та найбільш привабливими для іноземних інвесторів.

Згідно з даними Дніпропетровського інвестиційного агентства, обсяг залучених в економіку області прямих іноземних інвестицій на 01.04.2019 року становить 3532 млн. дол. (10,6% від загального обсягу по Україні) [16]. За цим показником область посідає перше місце серед областей країни. Інвестиції в економіку області надійшли з 61 країни світу (табл. 5) Із країн ЄС інвестовано 87,3% загального обсягу вкладень, або 3084,7 млн. дол.

За видами економічної діяльності найбільший обсяг прямих інвестицій спрямовано у промисловість 2 132,0 млн. дол., це майже 20% від загальноукраїнського показника. Друге місце з обсягу інвестицій займають послуги – 1391,0 млн. дол. Майже на одному рівні інвестиції у сферу АПК та будівництво, обсяг яких склав 24,9 млн. дол. та 39,9 млн. дол. відповідно. Зазначимо, що всього надійшло прямих іноземних інвестицій – 3,6 млрд. дол., що на одну особу складає 1,1 тис. дол. Показовою є діяльність Дніпропетровського інвестиційного агентства, яке розробило та запропонувало преференції для інвесторів (табл. 6).

Подальше збільшення обсягів залучення інвестицій є засобом забезпечення умов виходу підприємств з економічної кризи, сприятиме процесу їх економічного зростання, стимулюватиме впровадження новітніх технологій, зростання продуктивності праці та в цілому підвищення життєвого рівня населення. Тому важко переоцінити роль та інструментарій інвестиційної політики держави в управлінні інвестиційною привабливістю країни та стимулюванні інвестиційних процесів.

Таблиця 5. Основні країни-інвестори у Дніпропетровську область в 2018 р.

Країна	Опис
Кіпр	Інвестовано 1404,8 млн. дол. (39,8% від загального обсягу прямих інвестицій області). Основні сфери інвестування: добувна та переробна промисловість, операції з нерухомим майном, оптова та роздрібна торгівля, транспорт.
Нідерланди	Інвестовано 785,6 млн. дол. (22,2%). Сфери інвестування: добувна промисловість, транспорт.
Німеччина	Інвестовано 590,5 млн. дол. (16,7%). Сфери інвестування: переробна промисловість, оптова та роздрібна торгівля, транспорт.
Віргінські Острови (Брит.)	Інвестовано 202,2 млн. дол. (5,7%). Сфери інвестування: переробна промисловість, оптова та роздрібна торгівля, операції з нерухомим майном, професійна, наукова та технічна діяльність.
Австрія	Інвестовано 105,9 млн. дол. (3%). Сфери інвестування: оптова та роздрібна торгівля, операції з нерухомим майном, діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування.
Інші країни	Інвестовано 443 млн. дол. (12,5%).

Джерело: [16]

Таблиця 6. Діючі державні та місцеві преференції в Дніпропетровській області

Преференція	Кому надається
Звільнення від сплати ПДВ (20%)	Устаткування, яке працює на відновлюваних джерелах енергії
	Енергозберігаючого обладнання
	Виробництва електроенергії з альтернативних джерел, яке не має аналогів
	Розробки ІТ - продуктів
Звільнення від оподаткування ввізним митом	Інвесторів, які діють у рамках угод про розподіл продукції
	Обладнання для облаштування індустріальних, наукових, технічних парків, що не виробляється в Україні
	Устаткування, яке працює на відновлювальних джерелах енергії та енергозберігаючого обладнання, що не виробляється в Україні
	Матеріалів, вузлів та агрегатів для АПК, які не виробляються в Україні
Місцеві пільги (за рішенням органів місцевого самоврядування)	Преференції щодо сплати податку на нерухоме майно
	Преференції стосовно сплати податку на землю
	Преференції щодо сплати орендної плати за землю

Джерело: [16]

Висновки. Проведений аналіз залучення іноземних інвестицій в економіку України дозволяє зробити такі висновки: а) інвестиційний клімат в Україні зазнав позитивних змін, про що свідчить зростання індексу інвестиційної привабливості за останні п'ять років з 2,72 до 3,07 на початок 2018 р. з наступним різким падінням в 2019 р.; б) при розподілі прямих інвестицій за регіонами спостерігається концентрація іноземних інвестицій в економічно розвинених регіонах, диференціація сприяє нерівномірному економічному розвитку регіонів та посилює регіональну диспропорцію; в) аналізуючи динаміку прямих інвестицій в Україну за видами економічної діяльності, відмітимо, що найбільша їх частина надходить у розвинуті сфери, а саме: на операції з нерухомим майном; в промисловість; на торгівлю і таке інше.

Незважаючи на наявність конкурентних переваг, таких, як вигідне географічне розташування, незадоволений попит населення, висококваліфікована та конкурентоспроможна робоча сила, значний потенціал економіки тощо, існують і негативні чинники, які впливають на стан інвестиційної діяльності в Україні. Задля усунення проблем, пов'язаних із залученням іноземних інвестицій, необхідно здійснити ряд змін у законодавчій та податковій системі, провести реформування та розробити дієву державну інвестиційну політику. Враховуючи обмеженість вітчизняних фінансових ресурсів, саме притік іноземних

інвестицій може забезпечити в майбутньому повноцінне функціонування суб'єктів господарювання, підвищити конкурентоспроможність національного виробництва та забезпечити збалансованість розвитку економіки України. Отже, в сучасних умовах формування, оцінка та управління інвестиційною привабливістю є невід'ємною умовою функціонування економіки держави, її галузей та регіонів.

Список використаної літератури

1. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент. Київ : МП «ИТЕМ» ЛТД, 2004. 448с.
2. Андреева Т. С., Опікунова Н. В., Ненахова О. О. Основные составные инвестиционной привабливості. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2011. № 33. С. 247-251.
3. Управління інвестиціями на підприємстві / Г. В. Козаченко та ін. Київ : Лібра, 2004. 368 с.
4. Гребенюк Н. О. Інвестиційна привабливість : сутність та засоби покращення. *Інвестиції : практика та досвід*. 2012. № 12. С. 12–17.
5. Тарабухіна О. М. Інвестиційна привабливість території як мотивуючий фактор інвестиційної діяльності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2010. № 12. С. 81-87.
6. Кремень О. І., Куберка В. І. Особливості оцінювання інвестиційної привабливості регіону. *Прикладна статистика: проблеми теорії та практики : зб. наук. пр.* 2010. Вип. 7. С. 212-224.
7. Матюшенко І. Ю. Міжнародний інвестиційний менеджмент: навчальний посібник. Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. 520 с.
8. Маслак О. І., Таловер В. А. Комплексна оцінка інвестиційної привабливості країни. *Економічний форум*. 2016. №3. С. 51-59.
9. Оніщенко І. О. Інвестиційна привабливість України: проблеми та шляхи їх вирішення. *Траектория науки*. 2016. № 3(8). С. 289–295.
10. Ковтун Н. В. Статистичне дослідження інвестиційного процесу та інвестиційної діяльності: теорія, методологія, практика : монографія. Київ, 2005. 440 с.
11. Інвестиційно-інноваційна діяльність: теорія, практика, досвід : монографія / під ред. М.П. Денисенко Л.І. Михайлова. Суми : Університетська книга, 2008. 1050с.
12. Кіркова Н. П. Оцінка динаміки інвестиційного клімату в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 16. С. 46 – 50.
13. Офіційний сайт European Business Association : веб-сайт. URL : <http://www.eba.com.ua/uk> (дата звернення: 02.10.2019).
14. Олешко Т. І., Козел А. М. Особливості залучення іноземних інвестицій в економіку України/ *Ефективна економіка*. 2019. №4. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4_2019/6.pdf (дата звернення: 02.09.2019).
15. Офіційний сайт Державної служби статистики України : веб-сайт. URL : <http://ukrstat.gov.ua/>(дата звернення: 08.09.2019).
16. Офіційний сайт Дніпропетровського інвестиційного агентства : веб-сайт. URL : <http://dia.dp.gov.ua/ru/analitika-2/> (дата звернення: 08.09.2019).

References

1. Blank Y. A. (2004) *Investytsionnyj menedzhment* [Investment Management]. Kyev : MP «YTEM» LTD, 2004. 448 (in Ukrainian)
2. Andrijeva T. Je., Opikunova N. V., Njenakhova O. O. (2011) Osnovni skladovi investycijnoi pryvablyvosti. [The main components of investment attractiveness]. *Bulletin of Economics of Transport and Industry*, no 33. С. 247-251 (in Ukrainian)
3. Kozachenko Gh. V. (ed.) (2004) *Upravlinnja investycijamy na pidpryjemstvi* [Investment management at the enterprise]. Kyev : Libra, 368 (in Ukrainian)
4. Ghrebenjuk N. O. (2012) Investycijna pryvablyvistj : sutnistj ta zasoby pokrashhennja [Investment attractiveness: essence and means of improvement]. *Investment: practice and experience*, no 12. 12–17 (in Ukrainian)
5. Tarabukhina O. M. (2010) Investycijna pryvablyvistj terytoriji jak motyvujuchyj faktor investycijnoi dijaljnosti. [Investment attractiveness: essence and means of improvement]. *Investment: practice and experience*, no 12. 81-87 (in Ukrainian)
6. Kremenj O. I., Kuberka V. I. (2010) Osoblyvosti ocinjuvannja investycijnoi pryvablyvosti rehionu. *Prykladna statystyka: problemy teoriji ta praktyky : zb. nauk. pr.* [Features of evaluation of investment attractiveness of

the region.]. *Investment attractiveness: essence and means of improvement. Investment: practice and experience*, vol. 7. 212-224(in Ukrainian)

7. Matjushenko I. Ju. (2014) *Mizhnarodnyj investycijnyj menedzhment: navchalnyj posibnyk*. [International investment management] a textbook Kharkiv : Vyd. KhNEU im. S. Kuznecja, 520 (in Ukrainian)

8. Maslak O.I., Talover V.A. (2016) Kompleksna ocinka investycijnoji pryvablyvosti krajiny. [Comprehensive assessment of the country's investment attractiveness]. *Economic Forum*, no 3. S. 51-59 (in Ukrainian)

9. Onishhenko I.O. (2016) Investycijna pryvablyvistj Ukrajinu: problemy ta shljakhy jikh vyrishennja. [Ukraine's investment attractiveness: problems and ways of solving them]. *The trajectory of science*, no 3(8). 289–295 (in Ukrainian)

10. Kovtun N.V. (2005) *Statystychnе doslidzhennja investycijnogho procesu ta investycijnoji dijalnosti: teorija, metodologhija, praktyka : monohrafija*. [Investment-innovation activity: theory, practice, experience : monograph] Kyev. 440 (in Ukrainian)

11. Denysenko M.P. (ed.) *Investycijno-innovacijna dijalnistj: teorija, praktyka, dosvid : monohrafija* [Investment-innovation activity: theory, practice, experience: monograph]. Sumy : Universytetsjka knygha.1050 (in Ukrainian)

12. Kirkova N.P. (2014) Ocinka dynamiky investycijnogho klimatu v Ukrajinі [Assessment of the dynamics of the investment climate in Ukraine]. *Investment: practice and experience*, vol 16. 46 – 50 (in Ukrainian)

13. *Oficijnyj sajт European Business Association* : veb-sajt [Official site of the European Business Association: website] URL : <http://www.eba.com.ua/uk> (accessed 08.09.2019) (in Ukrainian)

14. Oleshko T.I., Kozel A.M. (2019) Osoblyvosti zaluchennja inozemnykh investycij v ekonomiku Ukrajinu [Features of attraction of foreign investments in economy of Ukraine] *Effective economy*, no4. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2019/6.pdf (accessed: 02.09.2019) (in Ukrainian)

15. *Oficijnyj sajт Derzhavnoji sluzhby statystyky Ukrajinu (2019): veb-sajt*. [Official site of the State Statistics Service of Ukraine : website]. URL : <http://ukrstat.gov.ua/> (online 08.09.2019)(in Ukrainian)

16. *Oficijnyj sajт Dnipropetrovsjkogho investycijnogho aghentstva: veb-sajt*. [Official site of Dnepropetrovsk investment agency: web site]. URL : <http://dia.dp.gov.ua/ru/analitika-2/> (accessed: 08.09.2019) (in Ukrainian)